



Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2022 m. vasario 21 d.

ES bendrosios rinkos nauda investiciniams fondams iš esmės dar nerealizuota

ES yra sukūrusi sistemą, kuria siekiama visoje ES sukurti bendrąją investicinių fondų rinką ir užtikrinti ES piliečių investicijų apsaugą. Tačiau šiandien Europos Audito Rūmų paskelbtoje specialiojoje ataskaitoje teigiama, kad pasiekti ne visi jos plataus užmojo tikslai ir nerealizuota daug investuotojams numatytos naudos. Tikslas sukurti tikrą bendrąją investicinių fondų rinką nepasiektas, o tarpvalstybinė veikla tebėra reta. Fondai vis dar nėra nuosekliai prižiūrimi visose valstybėse narėse, investuotojų apsauga tebėra menka, o sisteminė rizika nėra tinkamai stebima.

Investiciniai fondai atlieka svarbų vaidmenį Europos kapitalo rinkų sąjungoje ir padeda investuotojams efektyviai paskirstyti savo kapitalą. 2020 m. visos ES investicinių fondų turtas sudarė beveik 19 trilijonų eurų. Beveik 70 % ES fondų rinkos vis dar sutelkta vos keturiose valstybėse narėse: Liuksemburge, Airijoje, Vokietijoje ir Prancūzijoje. Siekdama skatinti sveiką ir produktyvų investicinių fondų sektorių ir apsaugoti investuotojus, ES ėmėsi veiksmų ir sukūrė investicinių fondų reguliavimo sistemą, kuria siekiama užtikrinti, kad visoje bendrojoje rinkoje būtų taikomos panašios taisyklės.

„Buvo tikimasi, kad labiau integruota investicinių fondų rinka suteiks ES įmonėms įvairesnių finansavimo šaltinių, užtikrins investuotojams geresnę apsaugą ir didesnę pasirinkimą, – teigė auditoriui vadovavęs Audito Rūmų narys Rimantas Šadžius. – Tačiau tebėra tarpvalstybinių kliūčių, priežiūros standartai visoje ES vis dar skiriasi ir realizuota ne visa galima nauda.“

Auditoriai nustatė, kad dėl kai kurių nuolatinių trūkumų vis dar ribojama ES investicinės aplinkos nauda. Iš tiesų tarpvalstybinė investicinė veikla tebėra reta: daugumoje ES šalių investiciniai fondai daugiausia platinami vidaus rinkoje. Jie taip pat nustatė, kad daug lauktos naudos investuotojai dar negavo, pavyzdžiui, neužtikrinti mažesni mokesčiai ir didesnis investavimo galimybių pasirinkimas. Išlaidos tebėra didelės ir įvairiose valstybėse narėse labai skiriasi. Vis dar yra kliūčių patekti į rinką, o tai reiškia, kad dar nėra sudarytos vienodos sąlygos. Be to, auditoriai pažymi, kad tam tikrų rinkai poveikį darančių klausimų, kaip antai apmokestinimo, vietos paklausos ir būdo, kuriuo turto valdytojai nusprendžia platinti savo investicinius fondus, negalima spręsti pagal ES teisę.

Auditoriai atkreipia dėmesį į tai, kad ES veiksmai padėjo padidinti investicinių fondų skaidrumą. Investuotojai geriau nei anksčiau informuojami apie investicijų rizikos rūšis, veiklos rezultatus ir išlaidas. Tačiau investuotojams tebėra labai sunku palyginti fondus visoje ES. Investuotojai vis dar nėra tinkamai apsaugoti nuo tokių dalykų kaip nepagrįstos išlaidos, susijusios, pavyzdžiui, su

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

neskaidria pardavimo praktika, arba šališkos finansų tarpininkų konsultacijos, dėl kurių jie gauna produktus, kurie nėra tinkamai pritaikyti jų poreikiams. Šiame kontekste viena iš problemų yra ekomanipuliacija: auditoriai pažymi, kad aplinkosaugos ir socialiniu požiūriu tvarių fondų ženklas „ESG“ šiuo metu yra nereguliuojamas ir gali būti netinkamai naudojamas parduodant aukštų etikos standartų neatitinkančius produktus.

Auditoriai taip pat nustatė su fondų priežiūros nuoseklumu ir veiksmingumu susijusių problemų. Atsakingoji ES agentūra (ESMA) stengėsi skatinti priežiūros konvergenciją, todėl šiek tiek pagerėjo priežiūros kokybė ir sumažėjo skirtumų. Tačiau, kadangi ji kliaujasi nacionalinių priežiūros institucijų gera valia ir savo pačios Priežiūros tarybos noru gauti informaciją, ji turi mažai žinių apie tai, ar valstybėse narėse vykdoma priežiūra yra lygiavertė, ir negali įvertinti, ar siekiant priežiūros konvergencijos padaryta pažanga.

Audito metu taip pat iškelta klausimų dėl Komisijos teisėkūros metodo tinkamumo: teisės aktus, reglamentuojančius tarpvalstybinį investicinių fondų reguliavimą, iš esmės sudaro direktyvos, pagal kurias reikalaujama, kad valstybės narės įgyvendintų savo taisyklių versijas atsižvelgdamos į savo aiškinimą ir aplinkybes. Dėl šios praktikos valstybėse narėse atsirado didelių reguliavimo skirtumų.

Auditoriai teikia keletą rekomendacijų, kaip pagerinti padėtį, tačiau įspėja, kad tikrai bendrajai rinkai sukurti nepakaks nedidelės teisinės sistemos peržiūros.

Bendroji informacija

1985 m. ES nustatė priemones, kuriomis siekiama pašalinti kliūtis, trukdančias vykdyti investicinių fondų veiklą kertant ES vidaus sienas. Nuo to laiko fondai ir fondų valdytojai, kurių buveinė yra vienoje ES šalyje, gali platinti savo fondų investicinius vienetus ar akcijas neprofesionaliesiems investuotojams visoje ES, o jų veiklą prižiūri tik jų buveinės šalies institucijos. 2011 m.

Alternatyvaus investavimo fondų direktyva taip pat sudarė sąlygas platinti specialių fondų investicinius vienetus ar akcijas profesionaliesiems investuotojams visoje ES. Tais pačiais metais Europos Sąjunga įsteigė agentūrą – Europos vertybinių popierių ir rinkų instituciją, kurios tikslas – gerinti investuotojų apsaugą ir padėti sklandžiai veikti finansų rinkoms.

Specialioji ataskaita 04/2022 „*Investiciniai fondai: ES veiksmais dar nesukurta investuotojams naudinga tikra bendroji rinka*“ paskelbta Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Audito tikslas – padėti didinti finansų priežiūros ir investuotojų apsaugos veiksmingumą ir efektyvumą Europos Sąjungoje.

Audito Rūmai savo specialiąsias ataskaitas teikia Europos Parlamentui ir ES Tarybai, taip pat kitoms suinteresuotosioms šalims, pavyzdžiui, nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dauguma ataskaitose pateiktų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos.

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba, press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 553 547